

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontál”
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: vasárnap, szerdán és pénteken.

Előfizetési díj:
Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 20 fillér.

A kamatláb csökkenése.

A pénz ára Európaszerte mindenütt rohamosan esik. Joggal kérdehetjük: egészséges állapot-e ez és a pénz árnak esése a helyzet javulását, esetleg a stagnálás további fenmaradását avagy éppen a gazdasági helyzet esetleges hanyatlását fogja-e eredményezni? Az Osztrák-magyar bank kamatlába e bank fennállása óta soha sem volt alacsonyabb 4%-nál, most 3½%-ra szállította le, az Angol bank ezzel szemben sietett kamatlábát 3%-ra leszállítani, mely példát rövid időn belül a Német birodalmi bank is követni fogja, a magánkamatláb pedig a mérvadó európai pénzpiacokon sehol sem emelkedik 3%-on túl, sőt ezt is csak kevés helyen és másodrendű váltók leszámításánál éri el.

Sokan azt hiszik, hogy a pénz árnak ily nagymérvű csökkenése az általános gazdasági fellendülést fogja eredményezni. Mi nem hiszszük vagy legalább is nem hiszszük azt, hogy a szunnyadó vállalkozási kedv felébresztésére egyedül az a körülmény is elegendő, hogy a kamatláb folyvást csökken. Ez nem pesszimizmus, hanem az előzményeknek a mai helyzettel való egybevetésére alapított higgadt, tárgyilagos ítélet.

TÁRCA.

A téli vándor.

Téli idő.

A nap ma még nem bujt elő; a köd vastagon lepi meg a tájat. Az ember, mint ha füstfelleg közt járna.

A szél süvöltve rázza a fák árva ágait, s a sárga, száraz levél közt kutatva fut tovább.

Egy-egy nyul üti fel fejét a sárga levéltakaró alól, két lábára állva, vagy ülve tapsi füleit hegyezi s melankolikus ábrázattal bámul, figyel.

A fák kopasz ágán kis czinke szökdel, röpköd.

A szürke szántóföldeken örökként állnak a varjúk, majd megrázzák hamvas szárnyaikat a felröpülnek a fákra azoknak koronáján telepednek meg. Recsegő hangjuk átharsog a légen: krá, krá. . . .

Az időjós gazda azt mondja erre: hó lesz. Az egész vidéken egy embert látni csak; dideregve, görnyedő testtel halad tovább.

Fején földszinű zsiros kalap, melléje varjuszárny van tűzve. Darócok köpenye rongyokban csüng le a válláról, két láb-

A vállalkozás terén tulhajtott tevékenység megbosszulta magát: tultermelés, árcsökkenések, bukások állottak be, minek következtében a tőke bizalma megingott és teljesen visszahúzódott az ipari vállalkozástól. Másfelől a sok keserű csalódás annyira lehangolólag hatott, hogy a vérmesebb reményűek sem mernek egyhamar új vállalatok kreálására gondolni. Hisz a fogyasztás csökkent, a lepadt szükséglet tulontul fedezve van, számos ipari vállalat redukálta üzemét, ki biznék tehát ma még új vállalatok jövőjében? A pénzt ennél fogva nem keresik: ez a pénz olesóbbá válásának a valódi oka.

Már most mi történhetik? A prima-váltók, melyeket a jegybank 3½%, a magántőke pláne 2%–3½% ellenében leszámítol, ritkák, mint a fehér holló, mert senki sem állít ki váltót csupán azért, mert a pénz ára olesó, hanem akkor állít ki, ha a pénzt kellően gyümölcsözteszheti. Sőt mondhatjuk, hogy az ugynevezett tárcza-váltók száma is jelentékenyen csökkent; ezek első sorban a gyárosok és kereskedők kezéből kerülnek a bankokba és a nyújtott áruhitel ellenértékét képviselik. Mivel pedig a fogyasztás nagymérvű visszaesése következtében az áruhitel is egyre csökken

és ez okból áruváltók sem állanak rendelkezésre a szokott mennyiségben, a tőke hitelműveletekbe még alacsony kamatláb mellett sem helyezkedhetik el és kellenül is kénytelen a 4–4½% fixkamatot hajtó befektetési értékek felé fordulni. Ezeket erősen vásárolják és mind addig vásárolni fogják, amíg ezek árfolyama oly magasra emelkedik, hogy hozamuk a bankkamatláb nivójára csökken. Az állam és ingatlanhitel szempontjából a tőkének ezek felé az értékek felé való áramlása kedvező, mert lehetővé fogja tenni államadóságaink kamatterhének konvertálásokat utján való csökkentését, de az ezen értékek elhelyezett tőke nem termékenyíti meg a gazdasági életet, nem áll rendelkezésre a termelő tevékenységnek, sőt egyenesen elvonatik attól.

Ezek az okok, a helyzetnek ily szempontokból való megítélése vezetnek minket annak feltételezésére, hogy a bankráta leszállítása, a magánkamatláb esése egymagukban a gazdasági fellendülést nem eredményezik, sőt csökkentik azok jövedelmét, akik tőkéiket takarékbetétekként, vagy állampapírokba fektetve gyümölcsöztetik. Fellendülést tehát ez okból az áruforgalom sem várhat mind-

Gyorsítja lépteit, szive örömben feldobog.

Beér a faluba.

Bekiált a házak kapuján:

— Drótozni, fótózni van-e valami? . . .

Nem felel a szavára senki sem. Mert hát ki is dugná ki a fejét ebben a hideg téli időben; mindenki örül, ha meg huzhatja magát a meleg szobában.

Vándorunk szomorúan ballag tovább. Sehol egy jószívű ember, ki egy falat kenyert adna. Hisz nem kívánja ő azt ingyen. Megfoltozná fazekait, betrótozná az edényeket.

Reménye azért nem hagyja el, valami belső vágy ösztönzi, mely azt sugja szüntelen: tovább . . . tovább.

És ő megy; mindig csak tovább ballag. Új reménnyel vigasztalja magát.

Zsebéből száraz kenyert vesz elő. Fogai majd boletörnek, könnyei reápergnek, majd megsózzák, megpuhítják azok.

Messze elhagyta már a falut. Alig birják már a lábait. Hosszu zsiros haját, mely között csak itt ott volt ősz hajszál, fehérre festi a dér.

Reménye üzi őt.

— Tovább, tovább. . . .

Dideregve halad . . . nem birják a lábait . . . a határkö tövében leroskad. A kő kissé megóvja a széltől,

szárán a nadrág valamikor kék lehetett, mikor baka viselte. Egyik lábán valami lábbeli van, melyet cipőnek, csufol a közvélemény; másakra valami zsákdarab van csavarva.

Vándorunk kezében göresös bot van; hátán bádogot, drótot, fődöt, egérfogót s ki tudná elszámolni még mit cipel.

Görnyedve halad tovább, félholddal versenyez a teste.

— Szegény ember, szegény ember! — így tör fel kebeléből a mély sóhaj. Mintha megsajnálná önmagát; szeméből könnyeket fakaszt a csipős szél.

Felemeli hóna alatt melengtetett kezét s megsimogatja vele tüskés ábrázatját. A kegyetlen szél belekap mellén a ruhába s letépi róla.

Ezalatt csak baktat, mintha azt süttogná a szél is, a száraz levél is meg a fák recsegő ága is.

— Tovább, tovább. . . .

— Tovább, tovább — süttogja kinos hangon a vándor — lesz e meleg ház, hol számomra még hely maradt?

Könnyein át bánatos szívvél néz a távolba.

Mintha falut látta: igen. . . .

Ott füstölgő kémények emelkednek. . . . ott megpihenhet ő.

addig, amíg a vállalkozási kedv és a tőke közt megszakadt összeköttetés újból helyre nem áll, mert a kereskedelemnek nem a tőkebőség, hanem a vállalkozási munkaerő értékesíthetése az éltetője.

Torontálmege rendkívüli közgyűlése.

Hétfőn tartotta a vármegye törvényhatósági bizottsága azt a rendkívüli közgyűlést, melynek egyetlen tárgya az országos hírvé vált miniszteri leirat volt.

Óriási volt az érdeklődés. Olyan nagy közönséget még aligha látott a megye díszterme, mint a mai napra összesereglett ott.

A közgyűlésen az alispán elnökölt. Az ügyet dr. Vinczevidy Ernő megyei főjegyző adta elő. Előadását, melyet bizvást lehet a miniszteri leirat elleni állásfoglalásnak tekinteni, a bizottsági tagok nagy figyelemmel és tetszéssel fogadták. Határozati javaslatot terjesztett elő, mely a következőleg hangzik.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága a 144.371. sz. rendeletet alispánja által végrehajtja. Ennek kapcsán a nem fegyelmi jellegű nehézmények miben állása, oka és okozó kipuhatolására egy bizottságot küld ki. De, ne hogy a tájékozatlanság vádjával illethető legyen, ön maga iránti kötelességet teljesít, amidőn ő nagyméltóságát felvilágosítja a rendeletben foglalt ténybeli tévedésről. Miután azonban a rendelet minden pontjára nézve óhajt teljes kimerítő felderítéssel élni, a felirat megszerkesztését és felküldését a vizsgálat befejezte utánra halasztja.

A Vinczevidy dr. indítványa adta meg a vita további folyamának irányát.

Hadfy Dóme azt indítványozza, hogy a miniszteri leirat ellenében feliratot terjesszen a megye a rosszul informált minisztertől, a jobban informált miniszterhez.

Ehez az indítványhoz csatlakozott némileg eltérő vélemény árnyalattal Istvánffy és Szabó.

Dániel László a torontáli ellenzék vezére, ki kormány biztos küldését

A zsibbadó test álomba szenderül. Mily szép álma lehet! Hisz ugy mosolyog: talán boldog! . . . talán álomban fölleli azt, a mit keresett. Nem pénzt, nem vagyont, hanem a mindennapi száraz kenyeret.

Igen, boldog, mert álmodik. Biztosan otthon van övéinél a sötét, füstös szobában, ott a festetlen fenyőfa asztal körül. Ott . . . igen . . . ott van ő

Feleségével és gyermekével fogyasztja zabkenyerét, penészes sajtját és boldog.

Majd az álmadónak képe elkomorul szemébe ismét csak könnyek lopzódnak.

Talán az elválás órája juthat eszébe. Igen, az a komor kép riasztja el a boldogság képeit.

Mintha a bucsucsök esattanását hallaná, mintha az sugná:

— Nőm, gyermekeim, Isten veletek! Szíve elszorul; elbucsuzik tőlük örökre.

A szél felkapja a csipős havat és verdesi szemébe, de ő nem érzi azt.

Megdermedt kezében száraz kenyere ére fagnak utolsó könnyei.

A szél elcsesüdesedik; hópelyhokkal játszik.

A hópelyhek a megbékélt vándorra hullanak.

A hólepel fehér takaróként borul reája. A téli vándor végre megpihent.

tartja szükségesnek, azt indítványozza hogy a megye ezt kérje a kormánytól.

A vita a délutáni órákba nyult be és azzal végződött, hogy a dr. Vinczevidy indítványa nagy többséggel fogadtatott el.

Franz I. L. a határozat ellen felelbezelést jelentett be.

Az élénk lefolyású közgyűlésnek volt egy epizódja is.

Klein Mór dr. rabbi a Rónay Jenő érdemeiről beszélt, kérvén a közgyűlést hogy azt vegye tudomásul s lehetőleg adassék kifejezés annak a jegyzőkönyvben.

HIREK.

— **A torontáli rendelet és a belügy miniszterium.** A „Temesvarer Zeitung“-nak írják Budapestről: A belügyminiszterium azon szakosztályában, a melynek ügykörébe a községek ügyei tartoznak, több fegyelmi vizsgálatot rendeltek el. Ezen szigorú rendszabályra az szolgáltatott okot, hogy a belügyminiszternek Torontálvármegyéhez intézett rendelete előbb lett közölve a lapokban, még mielőtt az a megyéhez leérkezett volna. A leirat csak a hivatalos titokkal való visszaélés folytán kerülhetett nyilvánosságra és ez indította a minisztert arra, hogy a legszigorúbb vizsgálatot elrendelje. Eher a hírhez a magunk részéről azt a megbízható forrásból eredő értesülést adjuk, hogy a fegyelmi vizsgálat kiterjed magára a Torontálban lent járt küldötségre is és hogy Kaffkának egy másik, újonnan rendszeresített ügyosztályba való áthelyezése, ezekkel a fegyelmi ügyekkel van összekötésben.

— **Rabló-gyilkosság Módoson.** Folyó hó 14-én reggel futótűzként járta be Módos városát a hír, hogy egy asszonyt az éj folyamán rémes módon meggyilkoltak. Az utcán csoportokba verődve állt a nép, beszélve e legújabb szomorú szenzációról, a mely — sajnos — komoly valószínűségű bizonyult.

Az esetről a következőt írjak:

A párdányi utca 45. számú házában szemből a Fodor-féle szatéciszlettel lakott Deutsch szű, Bruckner Fanni nevű 71 éves özvegyasszony, a ki Németkeresztúron, Sopronmegyében született és már évek óta Módoson élt, tollkereskedéssel foglalkozva. Valami készpénze mindig volt, mert kellett neki üzlete folytatásához, és némi megtakarított vagyonkaja is volt, a mit azonban másutt helyezett el. Az öreg asszony egyedül lakott a ház elülső, utcai szobájában, mely a konyhából nyílik, míg az ugyanonny nyíló és deszkákkal elzárt ablakokkal bíró hátsó szobát tollraktárnak használta. Folyó hó 13-án még látták őt a szomszédok, midőn azonban 14-én reggel a tejet hozó fiu az ajtót még zárva találta és dörömbölésére sem jelent meg senki, a szomszédoknál kérdézősködött, vajjon Deutschné elutazott-e. Erről azonban ismerőseinek semmi tudomása nem lévén, rosszat sejtettek, azonnal lakatosért küldtek, akivel a lezárt konyhaajtót kinyitették. A szobába pillantva iszonyú látvány tárult eléjük. Ott feküdt az öreg asszony az ajtó közelében még teljesen fölöltözve, hasmánt, két keze maga alá hajlítva, lábain a szoknyák fölgyűrve, fején és nyakán több nagy sebbel borítva, a melyek egyikéből az agy toltult elő. A fej nagy vértöcsa közepén feküdt, a hulla jobb kezében véres vörös kendő volt, mellette kihányt, csirkehúsak látszó ételmaradék. A rögtön értesített községi előljáróság és esendőrség a helyszíni szemle és a hullavizsgálat megejtése céljából a helyszínén megjelent és konstátálta, hogy a hulla már merev, a szobában a szekrények nyitva állanak, tartalmuk összeviszsa hányva, mintha keresett volna ott a tettes pénz után. Az asztalon sült csirkehús és szilvakompót volt két tányéron, mellettük néhány lerágott csirkecsont. A mennyre

az első pillanatban véleményt lehet alkotni, valószínű, hogy Deutschné, a ki korán szokott vacsorázni vacsora lés közben vagy röviddel utána, de mindenesetre még lefekvése előtt esett áldozatul gyilkosának, a ki bizonyára pénzt keresett ott, a szegény tehetetlen öregasszonyt néhány fejszecsapással megölte és azután a lakást elzárva onnan eltávozott. A gyilkos szerszámnak vagy más bűnjelnek a helyszínén e sorok írásáig még semmi támpont a gyilkos kilétére vonatkozólag. A királyi ügyészség megbízásából a községi előljáróság folytatja tovább a nyomozást. Az esti vonattal Módosra érkezett Dr. Wiedohrn nagybecskereki királyi ügyész Dr. Fialovszki Béla és Dr. Magyar Károly törvényszéki orvosok kíséretében, akik a hullát még folyó hó 15-én délelőtt felboncolták és rajta nyolcz, fejszecsapástól eredő sérülést konstátáltak. A mosdószekevényen: 4 drb 5 korona és néhány fillér volt, a mi elkerülhette a tettes figyelmét. Megjegyezzük, hogy ugyanazon udvaron hátul van még egy másik házikó, amelyben egy alavicskás ember lakik, feleségestől, de ezek semmi gyanusat sem hallottak.

— **Öngyilkossági kísérlet** Szeifert Márton helybeli cipész mester f. hó 15-én, szombaton délután két óra előtt öngyilkossági kísérletet tett. Két golyót röpített egy revolverből a fejébe, de ezek a homlokcsontban megakadtak és így az agyvelőt nem sértették meg. A hamarjában oda sietett orvos bekötözte a vérző sebeket és a kórházba szállította a még mindig eszméletnél levő szerencsétlent, a hol még az nap este kiszedték a golyókat a fejéből. Fölgyógyulásához nagy a remény. Allítólag adósainak rendetlen fizetése módja vitte volna rá ez elhatározásra.

— **Elcsipett vasuti jegyszédelő** cím alatt megirtuk, hogy miképen kaptak rajta egy vasuti alkalmazottat vasuti jegyek értékesítésén. Nem neveztük meg a szédelőt, s kimélethől csak annyit irtunk róla, hogy a portási szolgálatot teljesítő alkalmazottak egyike volt a tettes. Nehogy ártatlanok vételessen gyanuba, ezennel megnevezzük a tettest Szilágyi személyében, ki a szolgálatból elbocsátott és a ki ellen a büntető eljárás meg is indult.

— **A felső-torontáli ármentesítő társulat** február 15-én Rónai Jenő főispán elnökele alatt ülést tartott, melyen a következő ügyek nyertek elintéztést:

A beruházások fenntartása után is járván adóvisszatérítés, a megfelelő eljárás megindításával igazgató és főmérnök bizatnak meg.

Igazgató jelentése az előjegyzésben álló elintézetlen határozatokról. — Tudomásul szolgál.

Az 1902 évi költségvetés miniszteri jóváhagyásáról jelentés. — Tudomásul szolgál.

Fegyelmi bizottság választása 1902. évre. Rendes tagok: Tallián Jenő, Grubics Tivadar, Vihely Géza, Urbán Péter. Pótagok: Oros Mátyás, dr. Bogdán Zsivko.

Órházépítkezésekről tervek és költségvetés. — Elfogadtatik és felterjesztetik.

A társulati széképület kibővítéséről terv és költségvetés. — Elfogadtatik és felterjesztetik.

A törökkanizsai öntözőtelek területére vonatkozólag az uradalommal kötött szerződés. — Elfogadtatik és felterjesztetik.

Pillich Kálmán vonalfőnök rendkívüli utiköltségeinek megtérítése címén megszavaztatik 300 korona a töltés építés költségeire.

A szakaszmérnökök kérvénye utiátalányuk felemelése ügyében. — Igazgató és főmérnöknek kiadatik.

Wiszkidenszky Géza titkár véglegesítettik.

Hall Gusztáv szakaszmérnök kérvénye áthelyeztetés iránt. — Elutasítottatik. Salgai Kázmér irnok kérvénye államszolgálati idejének beszámítása iránt. — Elutasítottatik.

Szabó Tamás gátbiztos kérvénye nyugdíjaztatás iránt. — III-ad oszt. nyugdíj megszavaztatik.

Ifj. Gróf Antal gábiztos kérvénye a vizmeszteri iskola hallgatására szükséges szabadságért. Megszavaztatik 4 hónapi szabadság uti általánynélkül.

Virág József gábiztos kérvénye végkielégítés vagy kegydíj iránt. — Elutasítottatik. Jutatmazások és segélyezések tárgyában igazgatói javaslat. — Elfogadtatik. Oszentiván-térvári lecsapoló-társulat bekebelezése iránti kérvénye. — Elvégéig megszavaztatik.

A törökbecsei ármentesítő társulat hátralékára vonatkozó ügy. — Az év végéig halasztás adatik.

Ifj. Wagner József és társai kérvénye töltésjáró létesítése iránt. — Megszavaztatik.

Staity Tanasztia [és társai kárpótlás iránti kérvénye. — 40—40 korona szavaztatik meg.

Rónay Mihály és Elemér ártéri birtokosok halasztás iránti kérvénye. — Elutasítottatik.

A választmány ezután különféle leirási kérvényeket intézett el.

Végül tárgyalta Szeged városának azt a kérvényét, melyben a marostói és kamarális holt töltések átengedését kéri. A választmány csupán a szabad közlekedést tartotta lehetőnek.

— **Tartalékos tiszteknek és hadapródoknak** szükségelt egyenruhákat és felszereléseket előírás szerint legjutányosabban és szolid kivitelben készít F a i k e n f l u g és G o t t l i e b egyenruházati és hadi felszerelési intézete Budapest IV. Váci utca 34 Klotild főhercegnő 6. cs. és kir. fensége palotájában Árjegyzéket és egyéb felvilágosítást ingyen és bérmentve küld ezen elsőrangú és megbízható czégnél.

— **A katolikus önkormányzás.** Háromheti szünet után tegnap ismét megkezdte tanácskozási az országos katolikus önkormányzási kongresszus. Elnök Szápáry Gyula gróf volt. A püspöki kart tizennégy főpap képviselte. A jegyzőkönyvek hitelesítése után Hovanyi Gyula előterjesztette az utolsó ülésen kiküldött bizottság részéről kidolgozott tervezetet az egyházközségi képviselőtestület szervezetéről és hatásköréről. A kongresszus ezután folytatta a 27-es bizottság javaslatának részletes tárgyalását. A 21. §, kapcsán, mely az egyházközségekről, szól, Samassa József azt az érdekes kijelentést tette, hogy minden katolikus, aki a római pápa fenhatósága alatt áll, római katolikus, akár latin, akár görög, akár örmény szertartású. A kongresszus ezt a felfogást Demkó Kálmán tiltakozása dacára elfogadta. A 26. § nál Zichy Nándor gróf felszólalására kimondta, hogy az egyházközségek világi elnökének hatásköre csupán az elnöklésre terjed ki. Az egyházközség tagjairól szóló intézkedéseknél hosszabb vita fejlődött ki, melyben Fejér Ipoly, Molnár János, Lakner László, Kende Péter, Szmracsányi Lajos, Hettyey püspök és Simonyi-Semadam Sándor vettek részt, míg végül változatlanul elfogadták a 27-es bizottság tervezetét. Mielőtt az elnök az ülést bezárta volna, Simonyi Semadam indítványára és Fehér Ipoly hozzászólása után kimondta a kongresszus, hogy felkéri a hercegprímást, hogy a püspöki karnak a vagyonek kezelésére és az iskolákra vonatkozó módosításait közölje idejében a kongresszus tagjaival.

Regény.

A kötélverő inas.

William Westall-tól.

Fordította: **Weber Péter.**

(Folytatás.)

VI.

A fogházi templomban.

Másnap vasárnap volt.

Zsófia a kereszteny vallás tanításában és istenfélelemben nevelt asszony volt, a ki ahhoz volt szokva, hogy minden vasár- és ünnepnapon templomba

menjen. Különösen ma érezte szükségét a fölszentelt helyen való ájtatos épülésnek, hogy szent beszédet hallgatva szánalomra méltó helyzetében vigaszt és új reményt nyerjen. Noha egyedül, távol szeretteitől, védelem és segítség nélkül, a legfélelmetesebb nyomoruságnak kitéve állott a világon éstalan egy borzasztó jövőnek nézett elébe, Istenben való bizalmát mégsem veszítette el.

Azért tehát megkérte Broxley asszonyt, hogy a fogházi templomba kísérje; de ez kereken megtagadta a kérését.

„Nem“, mondá, „nem megyek és habozásomnak alapos oka van. Különböző egész bizonyossággal megmondhatom, hogy ön sem fog másodsor a templomba menni.“

Zsófia mindamelllett megmaradt az elhatározása mellett és némileg meg volt lepve, hogy fogolytársnői közül igen sokan jelentkeztek a templomba menetelre, a kiknél pedig eddigelé semmi vallásos érzelmet sem gyanított. Ismétellen hallotta, a mint sokan a „hóhérré prédikáció“-n mulattak, de sokkal jobban el volt foglalva saját gondolataival, semhogy a beszédnek jelentősége után tudakozódott volna.

A börtönőrök az asszonyokat egy hosszú, meglehetősen homályos terembe vezették, a mely imateremnek volt berendezve és egy a terem hosszában elkülönített térségben foglaltak helyet.

Jobbra tőlük halálra ítélt gonosztevők ültek, a kiknek kivégzését azonban elhalasztották, minthogy a királynak a kegyébe voltak ajánlva.

A terem másik oldalán London sheriffjei, a bírák és ügyészek foglaltak helyet; teljes hivatali öltönyt volt rajtuk és az arany láncocczal (méltóságuk jelzésére) voltak felékitve. Néhány gazdagon aranynyal átszőtt libériába öltöztetett inas állott a székük mögött.

A terem legvégén elhelyezett padokban vagy ötven—hatvan zord tekintetű nő és férfi telepedett meg, a kik a börtönnel semmi direkt összeköttetésben nem voltak. A városból jöttek ide, hogy olyan látványt élvezzenek, a mely rájuk nézve nem kevésbé volt érdekes és izgató, mint valami életre—halálra menő ökölharc vagy egy nyilvános kivégzés.

A templom közepén, az oltárral átellenben, egy feketére mázolt korláttal bezárt négyszögletű hely volt, a hol hasonlóképen fekete posztóval bevont asztalon egy nyitott koporsó állott.

A templom lassankint megtelt hivatalnokokkal, rabokkal idegenekkel, és a pap az oltárhoz lépett.

A lárna és a lábak csoszogása megszűnt és ünnepi csend állott be, a melyet csak olykor-olykor szakított meg a raboknak egy—egy csendes, szomorú sóhaja. Őt kézen és lábon megbilincseltek férfit és két nőt vezettek a terem közepén elkülönített helyre és a nyitott koporsó körül sorban felállították őket. Mindenikük arra volt ítélt, hogy másnap akasztófán végezze be életét.

Az asszonyok egyike egy pár eszimat, a másik egy gyapjuból készült alsó szoknyát lopott.

A halálraítélt férfiak között egy tolvaj, betörő, utczai rabló, pénzhamisi-

tó, okirathamisító és egy tizenhét éves ifju volt, a ki azzal hibbantotta el az életét, hogy a főnökét tizenkét schillinggel megkárosította.

Anglia vérlázító törvényeinek ezen áldozatai között tehát egy gyilkos sem volt.

Alig énekeltek el egy zsoltárt, a pap fölolvasta a liturgiát és London sheriffjei felé fordult, mi közben eléggé hallható hangon ezt mondotta:

„Ezeket a szerencsétleneket igazságos uton kötélre ítélték, imádkozzunk most lelki üdvükért.“

A scheriffek igent bólintottak, az egész gyülekezet felemelkedett, az elítélteknek pedig ima könyveket nyomtak a kezükbe. De csak egy asszony és az ifju tudtak olvasni; az utóbbi azonban annyira föl volt izgatva, hogy a könyvet megfordítva vette a kezébe és mint egy eszehagyott tágra nyitott szemmel tekintett abba.

A két asszony közelállott ahhoz, hogy elaléljon, a betörő íszonyuat káromkodott és az utczai rabló nevetni és közönyös arcot vágni törekedett, mintha a dolog őt egyáltalában nem érdekelné.

Az ima után prédikáció következett.

A szent beszéd a tragikus körülmények következtében oly hatásos és lendületes volt, hogy sokan sirva fakadtak, az asszonyok pedig kezüket tördelték.

Zsófia inkább halotthoz, mint élőhöz hasonlított és keservesen bánta most meg, hogy Broxleyné tanácsára nem hallgatott; félig alétan vezette őt vissza a börtönbe a „piros taréjos kakas.“
(folyt. következik.)

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

Kiadó-Nyomda, N.-Kikindán. Telefon. sz. 15-

A nagykikindai népbank tulajdonát képező két ház, u. m. a Vlachovics és Nack-féle ház, elfogadható áron, szabad kézből eladó.

Közelebbi értesítést ad

Jung Ferencz ur.

199 szám végh. 1902.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött kir. bir. végrehajtó 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-kikindai kir. járásbíróság 1901. V. 744/1 számú végzése által Hirsch Jakab bécsi cég végrehajtató javára Naszády Fány nkikindai lakos ellen 334 kor. tőke s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felülfoglalt és 2416 kor. becsült különféle házbitorok 1 pénzszekrény 1 zongora könyvek és egyéb tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. végrehajtató hátralékos követelése behajtása céljából.

Mely árverésnek a nagy-kikindai kir. járásbírósnak 1901 V. 744/8 sz. kiküldetést tartalmazó végzése folytán a helyszínen vagyis NagyKikindán alperes lakásán leendő eszközzésére 1902. évi márczius hó 3-ik napjának délután 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fog.

Az elárverezendő ingóságok vétel-ára az 1881. évi 60. t. cz. 107. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kikindár, 1902 évi február hó 16. napján.

Stolz Adolf kir. bir. végrehajtó.

37. 1-1

Kis hirdetések

felvételnek e lap

Kiadóhivatalában

Állást keresők, munkaadók, vevők és eladók, bérlők és bérbeadók és mindazok, akik a nagyközönség köréből keresik az érdekelt feleket, hirdessenek a

„Torontáli Közlöny“ „Kis hirdetések“

rovatában.

A kis hirdetések rovatában minden szó egyszeri beiktatása 2 fillért vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül.

Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát.

A „Torontáli Közlöny“

Kiadóhivatala Népkert-utca.

Ritka alkalom

kiváló magyar műveknek

rendkívül leszállított áron való beszerzésére!

RÁTH MÓR

köz tudomás szerint több mint négy évtizeden át száz és száz oly művel gazdagította irodalmunkat, melyekről a jó öreg Toldy Ferencz irodalmi kézikönyvében azt írja, hogy azok irodalomtörténetünk legfényesebb lapjain vannak megörökítve!

A kiadót az aggkor arnyai nyugalomra és arra intik, hogy kiadói tevékenységét immár az elkerülhetlen actuális és folytatólagos művekre szorítsa. Elhatározta tehát kiadásai készleteinek tetemes és többnyire valóban elévületlen becsü részét tetemesen leszállított áron ajánlani fel a művelt könyvtáraknak, kulturális, nép és más nyilvános könyvtáraknak, kaszinóknak, önképzőköröknek stb. Ezen művek jegyzéke, mely a mai irodalmi túlproductió és hajszá áramlatában is méltó a könyvtárak figyelmére, és mely számos ünnepi ajánlékokra alkalmas értékes műveket — első kiadásokban és oly fényes díszkötésekben, a minők a könyvpiacra sohasem jutottak — is tartalmaz, ko-

moly reflektánsoknak bérmentve rendelkezésére áll.

Ez alkalommal ajánlom a közönség pártfogásába

könyvkereskedésemet

is, * * 1857-ben az abszolutizmus melyet legsötétebb germanizáló éveiben annyi veszély és üldözés között, mint magyar nyelvű, de világirodalmi üzletet alapítottam. Ezen üzletem állandó szállítója a nagy országos központi és számos vidéki könyvtárnak, és az ország minden osztályu intelligenciájának jóakarásával, bizalmával sőt barátságával folyton díszkedhetik.

Sok évi szívélyes viszony Páris, London, Róma, Németország, ugy fő városunk legelőkelőbb kiadóival, képessé teszi könyvkereskedésemet a mai nagy concurentiával is megküdeni, ide értve a bel- és külföldi antiquariusokat is, ilykép jó lélekkel biztosíthatom a t. közönséget, hogy minden irodalmi megbízás a legszolidabban, legjutányosabban és a legszigorubb lelkiismeretességgel intéztetik el!!!

RÁTH MÓR, Budapest, Haas-palota.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR

FRANKLIN-TÁRSULAT

kiadása

Remekírók

ezim alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János	Kisfaludy Károly
*Arany László	Kisfaludy Sándor
Balassa Bálint	Kölcsey Ferencz
*Bajza József	Kossuth Lajos
Berzsenyi Dániel	Madách Imre
Csiky Gergely	Mikes Kelemen
Csokonay V. M.	Pázmán Péter
*Czuczor Gergely	Petőfi Sándor
Deák Ferencz	Reviczky Gyula
Eötvös József br.	Széchenyi Istv. gr.
Fazekas Mihály	*Szigligeti Ede
*Garay János	Teleki László gr.
Gyöngyössy I.	*Tompai Mihály
Gvadányi József	*Vajda János
Kármán József	*Vörösmarty M.
Katona József	Zrinyi Miklós
Kazinczy Fer.	műveit.
*Kemény Zsigm.	
Népies lyra	Népballadák
	Kuruczköltészet.

*A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók nevei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 tetes kötet felöltel a legbecsessebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzeti mű jelentőségéhez. Kötése pányanyertes, művészi, erős angol vászonkötés, a papírja fementes, soha meg nem sárguló; betűi külön e célra készülnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelennek meg 1902 februártól kezdve és azontul minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetők külön kedvezményképen a most megjelenő új magyar Schaksperes kiadás 6 vaskos kötetben, díszkötésben 20 korona — kivételes áron szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona lesz, és az eddig forgalomba volt Schaksperes kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításában közli Schaksperes remekait e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévay József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos átültetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Schaksperes, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Schaksperes kedvezményára 20 kor. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltetik meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író életét és munkáinak jellemzését felöltel bevezetéssel ellátják:

- Alexander Bernát
Angyal Dávid
Badies Ferencz
Bánóczy József
Beöthy Zolt
Berzeviczy Albert
Bayer József
Endrődy Sándor
Erődy Béla
Erdélyi Pál
Ferenczy Zoltán
Fraknoi Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Guszláv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Lévay József
Négyessy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Széchy Károly
Széll Kálmán
Vácsi János
Vadnai Károly
Voinovich Géza
Zoltányi Irén

E fényes névsor biztosítékot nyújt arra nézve hogy a Magyar Remekírók megbízható szövegét adja a felöltel munkáknak, s hogy minden életreje önálló becsü munka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott „Magyar Remekírók“ nagy értékűt rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Teljes Magyar Schaksperes,

a Kisfaludy-Társaság által kiadott s költőink: Arany, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévay, Arany László, Fejes, Greguss, Györy Vilmos, Lörczy-Lehr, Rákosi Jenő, Szigligeti által fordított kiadása. Ez a fordítás ma már magyar remekíró számba megy, mert azt halljuk a szinpadról, ezt idézzük lépten-nyomon; átment a nemzet vérébe.

A teljes magyar Schaksperes kedvezményes áron kapható a „Magyar Remekírók“ megrendelői, vagyis a hat kötetes díszesen bekötött munkát 30 korona bolti ár helyett 20 koronáért, ha mind a két munkát megrendelik.

Megrendeléseket elfogad minden hazai könyvkereskedés vagy a Franklin-Társulat Budapesten.

MEGRENDELŐ JEGY.

Alólírott..... könyvkereskedésben (hol):.....ezennel rendel
péld. Magyar Remekírók 55 köt. 220 kor.
Schaksperes összes színművei 6 kötet 30 kor. helyett 20 kor. kedvezményes áron
Schaksperes összes színműveit 6 kötetben külön (a Magyar Remekírók nélkül) 30 korona bolti áron és kéri a szállítási feltételek közlését.

Hely: Név:

Tessék e megrendelő-jegyet aláírva levelezőlapra ragasztva azon könyvkereskedésnek beküldeni, melynél könyvszükségletét rendszeren fedezi.